

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรในเขต Zoning

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตร ควรเริ่มจากการ นำข้อมูลเขตเหมาะสมพืชเศรษฐกิจมาใช้เป็น ตัวกำหนดพื้นที่ โดยแบ่งเป็น **พื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต (S1, S2)** และ **พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยน การปลูกพืชให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ (S3, N)** โดยการปลูกพืชหรือการจัดทำ แผนงานโครงการควรทำให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ดังนี้

1. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต (S1, S2) การพัฒนาควรดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งมีการจัดการที่ดินที่เหมาะสม ลดต้นทุนการผลิต มาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ควรคำนึงถึงเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ของดิน โดยสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านไปบูรณาการปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยใช้ประโยชน์ จากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้การใช้ที่ดินและการจัดการที่ดินให้เหมาะสมต่อการผลิตแล้ว เกษตรกรควรมีความรู้ด้านการจัดทำบัญชีฟาร์ม เพื่อพิจารณาปัจจัยต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิต ว่า มีกำไรหรือขาดทุนเพียงใด ถ้าพบว่าปัจจัยการผลิตมีราคาสูงอาจใช้แนวทางการลดต้นทุนโดยใช้การผลิตตาม แนวทางเกษตรอินทรีย์ การผลิตเพื่อการยังชีพและเกษตรพอเพียง

2. พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ศักยภาพของพื้นที่ (S3, N) พื้นที่ดังกล่าวถือว่าเป็นพื้นที่ที่ดินมีข้อจำกัดหรือดินมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ดินตื้น ดินมีหินโผล่ ดินปนกรวด ดินเค็มจัด ดินเปรี้ยวจัด ดินทรายจัด ดินอินทรีย์ และดินลาดชันสูง เป็นต้น พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรเล็กน้อยหรือไม่เหมาะสม การบริหารจัดการ พื้นที่เกษตร นอกจากจะดำเนินงานเพื่อนำมาพัฒนาพื้นที่ตามมาตรการเดียวกับพื้นที่ที่มีศักยภาพแล้ว ควรเน้นในเรื่องการจัดการดินและการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยพิจารณารูปแบบการทำให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับพื้นที่ตามแบบเกษตรพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

นอกจากความเหมาะสมของที่ดินแล้ว การบริหารจัดการในพื้นที่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการ ดำเนินงาน ทั้งนี้ต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพ ภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม เป็น สำคัญ เช่น บริเวณที่ลุ่ม ควรเน้นเพื่อการปลูกข้าวเป็นหลัก ขณะที่พื้นที่ดอนควรที่จะปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ ยืนต้น แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือการดำเนินงานของเกษตรกร ถือได้ว่าเป็น การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและทัศนคติของเกษตรกร ดังนั้น การดำเนินงานที่สอดคล้องและเหมาะสมตาม ศักยภาพของพื้นที่ควรได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรด้วยความเต็มใจ อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนไปสู่ วิถีเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสานและเกษตรปลอดภัย ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ต้องค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนอาจใช้เวลา 3-5 ปี

ทั้งนี้เกษตรกรสามารถศึกษาความรู้ได้จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศูนย์เรียนรู้และจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของหมอดินอาสา ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ และสามารถตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ โดยสอบถามได้ที่เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ปฏิบัติ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มพูนผลผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม